

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: nils.friberg@regeringskansliet.se

Remissvar över promemorian Nya förutsättningar för Riksbankens finansiering

(Fi2024/01477)

Riksgälden instämmer i princip med promemorians förslag att utrymmet för Riksbanken att till riksdagen göra en framställning om återställning av det egna kapitalet ska formuleras som en möjlighet i stället för en skyldighet. Riksgälden tar inte ställning till om promemorians förslag om krav på räntefri inlåning i Riksbanken bör införas eller ej. Riksgälden anser dock att utformningen av ett eventuellt sådant krav skulle behöva ta större hänsyn till marknadspåverkan genom att basera beräkningsunderlaget på ett genomsnitt av flera mätpunkter i stället för endast en.

Riksbankens finansiering

Riksgälden instämmer i promemorians bedömning att modellen med att Riksbanken har en egen balansräkning med finansiella tillgångar som är skilda från statens övriga tillgångar även fortsättningsvis bör gälla, och att Riksbanken kan ses som finansiellt oberoende om intäkterna är tillräckligt stora för att täcka kostnaderna för verksamheten.

Orealiserade vinster på balansräkningen

Riksgälden instämmer i princip med promemorians förslag att utrymmet för Riksbanken att till riksdagen göra en framställning om återställning av det egna kapitalet ska formuleras som en möjlighet i stället för en skyldighet. Riksgälden förutsätter dock att Riksbanken fortsättningsvis informerar staten i god tid om den avser att göra sådan framställan eller ej. Informationen bör innehålla en bedömning om hur stort kapital som framställan kommer att avse samt vilka finansiella risker som kan påverka kapitalbehovet. Denna information behöver Riksgälden för att kunna utföra sitt uppdrag om att ta upp lån och förvalta lån till staten enligt regler i budgetlagen och riktlinjer från regeringen med

målsättningen att långsiktigt minimera kostnaden för statsskulden samtidigt som risken beaktas, med en förvaltning som ska ske inom ramen för de krav som penningpolitiken ställer (5 kap. 5 § budgetlagen [2011:203]).

Kreditinstituts inlåning i Riksbanken

Riksgälden tar inte ställning till om promemorians förslag om krav på räntefri inlåning i Riksbanken för att stärka Riksbankens möjligheter till självfinansiering bör införas eller ej. Riksgälden anser dock att utformningen av ett eventuellt sådant krav, om det skulle införas, i större utsträckning skulle behöva ta hänsyn till dess sannolika marknadspåverkan vid årsskiftet. Detta utvecklas nedan.

Riksgälden bedömer nämligen att det är sannolikt att kravet på räntefri inlåning till Riksbanken leder till att kreditinstituten, på samma sätt som vid uttaget av riskskatt och resolutionsavgift, kommer att försöka minska sin skuldsättning inför avläsningstidpunkten av kravet. Riksgälden vill därför poängtera att förslaget kan förstärka de negativa effekterna för räntemarknadens funktionssätt som Riksgälden har observerat till följd av uttaget av riskskatt och resolutionsavgift.

Riksgälden har alltså observerat att osäkerheten kring Riksgäldens auktioner ökar inför avläsningstidpunkten för riskskatten och resolutionsavgiften. Riksgälden förespråkar därför en utformning av kravet på räntefri inlåning i Riksbanken som, så långt som möjligt, minimerar ytterligare marknadspåverkan. Riksgälden anser att en lämplig sådan anpassning av utformningen skulle vara att basera beräkningsunderlaget på ett genomsnitt av flera mätpunkter i stället för endast en. Risken med att endast använda en mätpunkt framhölls av flera remissinstanser i remitteringen av förslaget till riskskatt för kreditinstitut. Regeringen ansåg i det fallet dock att det av förenklingsskäl borde vara kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång som skulle beaktas (prop. 2021/22:26, s. 50–51).¹ Riksgälden anser dock att åtminstone beräkningen av det nu föreslagna kravet på räntefri inlåning i Riksbanken behöver baseras på flera än en mätpunkt.

Riksgälden saknar i konsekvensanalysen en utvecklad analys och bedömning av särskilt de samhällsekonomiska och offentligfinansiella effekterna av kravet på räntefri inlåning i Riksbanken. Även makroekonomiska effekter som går via

¹ Uttaget av riskskatt regleras i lag (2021:1256) om riskskatt för kreditinstitut. Resolutionsavgiften regleras i kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/63 av den 21 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU avseende förhandsbidrag till finansieringsarrangemang för resolution.

bankernas kreditgivning borde ingå i konsekvensanalysen. Riksgälden bedömer att de offentligfinansiella effekterna, allt annat lika, borde vara positiva.

Deltagande i avvecklingsystem

Riksgälden har inga synpunkter på promemorians förslag att betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar ska få delta i avvecklingsystem och att det för deltagande ska ställas vissa krav.

I detta ärende har riksgäldsdirektör Karolina Ekholm beslutat efter föredragning av analytikern Jenny Dickson.

Stockholm 2024-09-11

Karolina Ekholm, beslutande

Jenny Dickson, föredragande